

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการนำเสนอการจัดระบบสารสนเทศของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยมีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
3. การกำหนดประชากร
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมแนวคิดในการวิจัยเพื่อกำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการวางแผนจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ อายุราชการ ประสบการณ์ที่ได้รับเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความจำเป็นในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ และระดับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 9 ด้าน ได้แก่
  - 2.1 ข้อมูลและสารสนเทศด้านสภาพทั่วไปของอำเภอ
  - 2.2 ข้อมูลและสารสนเทศด้านสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม
  - 2.3 ข้อมูลและสารสนเทศด้านนักศึกษา การเรียนการสอน และการอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนทุกประเภท
  - 2.4 ข้อมูลและสารสนเทศด้านบุคลากร
  - 2.5 ข้อมูลและสารสนเทศด้านงบประมาณ
  - 2.6 ข้อมูลและสารสนเทศด้านวัสดุ ครุภัณฑ์
  - 2.7 ข้อมูลและสารสนเทศด้านอาคารสถานที่
  - 2.8 ข้อมูลและสารสนเทศด้านนโยบาย
  - 2.9 ข้อมูลและสารสนเทศด้านเครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอทั่วประเทศที่ปฏิบัติราชการอยู่ในปี พ.ศ.2538 จำนวน 789 คน ตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรโดยเปิดตาราง ทาโร ยามาเน ที่ 95 % ความเชื่อมั่นที่ .05 (Taro Yamane, 1970 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2535) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 286 คน

จากนั้นหาจำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละภาค โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิที่เป็นสัดส่วน (Proportionate stratified sampling) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2533) โดยดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่ปฏิบัติราชการในปี พ.ศ. 2538 ทั้งหมด

2. แบ่งหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอออกเป็น 5 ภาค (ชั้นภูมิ คือ ภาค) ซึ่งแต่ละภาคมีจำนวนหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังนี้

ภาคเหนือ	จำนวน	169 คน
ภาคกลาง	จำนวน	138 คน
ภาคใต้	จำนวน	142 คน
ภาคตะวันออก	จำนวน	66 คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	274 คน

3. คำนวณสัดส่วนในการสุ่ม

$$\text{สูตร } f = \frac{n}{N} = \frac{286}{789} = 0.36$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } f &= \text{สัดส่วนในการสุ่มของแต่ละชั้นภูมิ} \\ n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \\ N &= \text{ขนาดของกลุ่มประชากร} \end{aligned}$$

4. นำจำนวนสัดส่วนในการสุ่มที่ได้ คือ 0.36 คูณด้วยจำนวนประชากรในแต่ละภาค จะได้จำนวนตัวอย่างประชากรของแต่ละภาค จากนั้นสุ่มตัวอย่างจากหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอแต่ละภาคโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ซึ่งสัดส่วนในการสุ่มของทุกภาค คือ 0.36 ดังนั้น จึงได้จำนวนหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอในกลุ่มตัวอย่างจาก 5 ภาค ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัย

ภาค	หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออก โรงเรียนอำเภอ (คน)	
	ประชากร	ตัวอย่างประชากร
ภาคเหนือ	169	61
ภาคกลาง	138	50
ภาคใต้	142	52
ภาคตะวันออก	66	24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	274	99
รวม	789	286

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิดกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ

2. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดของข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการใช้วางแผนจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.2 รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากข้อ 2.1 เพื่อนำมาวิเคราะห์แล้วกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามของข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการใช้วางแผนจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง 9 ด้าน

2.3 นำแบบสอบถาม ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขด้านความเหมาะสมและความตรงตามโครงสร้าง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาของข้อคำถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขแล้วจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา ดังรายการในภาคผนวก

2.5 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เสร็จแล้วนำข้อมูลที่ไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{St^2} \right)$$

เมื่อ α แทนความเที่ยงของแบบสอบถาม

N แทนจำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

S_1^2 แทนคะแนนความแปรปรวนของข้อคำถามเป็นรายข้อ

S_t^2 แทนคะแนนความแปรปรวนของข้อคำถามทั้งฉบับ

เมื่อคำนวณแล้ว ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .97 ซึ่งนับว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูง อยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังแบบสอบถามในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงบัณฑิตวิทยาลัยพิจาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 286 ฉบับ และขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวนทั้งสิ้น 266 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.00 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนสมบูรณ์ทุกฉบับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแต่ละภาค

หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	61	58	95.08
ภาคกลาง	50	50	100
ภาคใต้	52	52	100
ภาคตะวันออก	24	22	91.66
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	99	84	84.84
รวม	286	266	-

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package For the Social Science) โดยมีขั้นตอนการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 เป็นระดับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็น ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน คือ

2.1 ศึกษาความจำเป็นในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ และระดับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนของข้อมูลและสารสนเทศแต่ละข้อจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	4.51 - 5.00	มีความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้มากที่สุด
"	3.51 - 4.50	มีความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้มาก
"	2.51 - 3.50	มีความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้ปานกลาง
"	1.51 - 2.50	มีความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้น้อย
"	1.00 - 1.50	มีความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้น้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุราชการน้อยกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุราชการมาก และหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศของความจำเป็นในการใช้และระดับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ในแต่ละกลุ่มโดยการทดสอบค่าที (t - test)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุราชการต่างกัน คือ อายุราชการน้อย และอายุราชการมาก ผู้วิจัยแบ่งเกณฑ์เป็น 2 ระดับ คือ อายุราชการ 1 - 5 ปี และ 6 - 10 ปี ถือว่ามีอายุราชการน้อย อายุราชการ 11 - 15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป ถือว่ามีอายุราชการมาก

2.3 คำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายการข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำเสนอในรูปความเรียง

2.4 การนำเสนอการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้วิจัยคัดเลือกรายการข้อมูลและสารสนเทศไว้ในข้อมูลและสารสนเทศทั้ง 9 ด้าน โดยยึดเกณฑ์ คือ ต้องเป็นรายการข้อมูลและสารสนเทศ ที่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีความจำเป็นในการใช้มาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะนำมาจัดไว้ในข้อมูลและสารสนเทศในแต่ละด้าน เนื่องจากเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เห็นว่าเป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นในการใช้อยู่ในระดับมาก และคุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่ดีนั้นจะต้องตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้น รายการข้อมูลและสารสนเทศที่มีค่า ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงควรนำมาไว้ในข้อมูลและสารสนเทศในแต่ละด้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย